

Thema 2: De Keltische muntslag

Gallia Cisalpina (N-Italië)

De Kelto-Liguriërs imiteerden de zware drachme van Massalia
 De oudste series leunen nog zeer sterk aan bij het origineel Grieks model, met af en toe een Etruskische legende op de munt, de naam van de vorst of muntmeester
 De latere beeldenaars worden steeds meer fabelachtig en dus meer Keltisch

Insubres, drachme 2^e - 1^e eeuw vC.
 Imitatie Massalia, type scorpion

Zuid-Gallië van Loire tot de Middellandse Zee

Onder Griekse en Romeinse invloed koos men in deze regio voor de zilveren standaard
 De Allobroges gebruikten aanvankelijk Etruskische lettertekens en de wellicht aan Karthago en/of Rome ontleende paardenbuste.
 Deze herinnert vrijwel zeker aan de befaamde doortocht van Hannibal in 218 vC.

Allobroges, zilver drachme 115-107 vC.
 Vz - Geleuwerd hoofd Kz - paardenbuste

GALLIA COMATA tussen Loire en Seine 'met lange haar'

Keltische huurlingen vochten zowat overal.
 Bij hun terugkeer naar Gallië brachten ze hun soldij mee die was uitbetaald in gouden staters van Philippos van Macedonië, de "dollar" van toen.
 Wanneer echter vanaf de 2^e eeuw vC. de vraag naar huurlingen fors ging dalen ontstond er in Gallië vrij vlug een tekort aan gemunt geld.
 Meteen begon men op ruime schaal telkens weer imitaties te maken die langzaam maar zeker gingen afwijken van hun prototype om uit te groeien tot echt eigen Keltische ontwerpen.

Volgt u deze sprong van Grieks naar Keltisch?

Arverni, gouden stater

De Aedui
 Keltische stam
 1e eeuw vC.
 huidige Bourgondië
 hoofdstad Bibracte

Aedui, zilver quinarius

Met de welbekende Gallische Oorlog (57-1 vC) maakte Caesar een brutaal einde aan de onafhankelijkheid van Gallië.

Via deze munten wordt u de directe ooggetuige van het Keltische verzet tegen, en de collaboratie, met de Romeinen.

Dubnorix, zilver quinarius.
 Kz - staande krijger houdt afgehaakt hoofd
 DVBNOREIX

Vencigetorix, laatste opponent van Julius Caesar

Romeinse Republiek, zilver denarius, 48 vC.

Vz - Buste van Gallische krijger, Vencigetorix
 Kz - Gallische strijdswagen, wagenmenner met zweep

GALLIA AREMORICA Bretagne
'aan zee'

De vroeg-Bretonse munten zijn eveneens imitaties van Philippus II. In deze uithoek van Gallië ontwikkelden deze nabootsingen zich nochtans tot een heel aparte stijl die nergens anders voorkomt en die tegelijk uiterst Keltisch gestileerd is.

Namnetes,
gouden stater, 1^e eeuw vC.
Vz - gestileerd hoofd van Apollo
Kz - menselijke torso grijpt paardenpoten

GALLIA BELGICA tussen Seine en Rijn

Ook in Belgica sloeg men vanaf de 3^e eeuw vC gouden munten naar het model van Philippus II van Macedonië. Vaak betrof het kleinere denominaties, die beter pasten voor de handel.

In dit gebied werden evenwel nog andere prototypes nagebootst, zoals de stater van Tarente, de draaischijf voor de tinhandel van de Grieken met het verre Noorden.

Meteen nam het aantal imitaties fors toe, waarbij de gelijkenissen met het origineel steeds minder duidelijk en herkenbaar werden.

Ambiani
kwart stater, 2^e eeuw vC.
Vz - gestileerd hoofd
Kz - Keltisch paard, rozet tussen de poten

Bij het begin van de Gallische Oorlog (57-51 vC) probeerden de Belgische volkeren een coalitie te vormen tegen de oprukkende Caesar.

Vandaar de vrij homogene beelden op de reeksen van deze "Belgische muntunie"

Reeds na enkele jaren doken er ook hier Romeinse invloeden op, zoals het vermelden van eigennamen, of het realistisch uitbeelden van het paard.

Nerviërs
AR epsilon-stater
60 - 25 vC.
Vz - restant van een gestileerd hoofd
Kz - Keltisch paard
VIROS

Belgische Muntunie toont een onmiskenbare typologische verwantschap

Ambiani (Amiens)

Morini (Noordzeekust)

Atrebatens (Arras)

Remi (Reims)

Treveri (Trier)

DE BRITSE KELTEN Zuidoost Engeland
evolutie van figuratieve vormgeving naar pure abstractie

Cantiaci
(Kent)

Iceni
(Norfolk-Suffolk)

Durotriges
(Dorset)

DE SPAANSE KELTEN

Deze munten zijn in vele opzichten Romeins, de legenden in inheems Iberisch schrift. Dit geld was bestemd voor het betalen van de Romeinse (hulp) troepen.

Baskunes (Baskenland - Pamplona)
zilver denarius, 1^e eeuw vC.

Vz - gebaard hoofd naar rechts
Kz - ruiter met zwaard in galop
BeNKoTa
BaSKuNES

DE GALATEN

Centraal-Turkije

Dit in het verre Turkije gevestigde volk leverde quasi volledig vergriekste munten

Amyntas, koning van Galatia 36-25 v.C.
Bronzen munt met hoofd van Herakles, naar rechts,
en wandelende leeuw **ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΜΥΝΤΟΥ**